

LUNDS
UNIVERSITET

På vems bekostnad?

**En etnografisk studie av thailändska barnhems
strategier och positionering i en globaliserad värld**

Av: Nathalie Lennartsdotter

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan
Kandidatuppsats (SOPA63)
VT 16

Abstract

Author: Nathalie Lennartsdotter

Title: På vems bekostnad? En etnografisk studie av thailändska barnhems strategier och positionering i en globaliserad värld

Supervisor: Kristina Göransson

Assessor: Carina Tigervall

This thesis examines three Thai NGO's in the form of homes for children built in the aftermath of the 2004 Tsunami disaster. The purpose of the study was to examine the relationship between, on one hand, strategies used by the homes in order to obtain resources required to further continue their operations, and on the other hand, the explicit objectives of the homes to care for and protect the residents and their integrity. What does this relationship look like, how can it be interpreted and what ethical dilemmas might it arise? I have taken a qualitative approach, conducting a focused ethnography study through observations at the three homes, interviews and informal conversations with staff members, and a minor document review of brochures and web sites published by the homes. The analysis is guided by postcolonial theory. The main findings are that the homes take on similar strategies in order to ensure funding. In particular, they all offer people, often tourists, to pay a visit to the homes. In some cases, results show that residents of the homes find that the visits to some extent interfere with their personal space and integrity. In most cases results show that visits and other strategies for funding have a positive and/or no effect on the residents. However, through a postcolonial theory lens, structures of inequality can be identified. The question is how these are being understood and dealt with.

Keywords: Home for children, post colonialism, NGO, funding, Thailand.

Förord

Jag vill tacka alla de personer på barnhemmen vilka valde att delta i min studie.

Jag vill även rikta ett tack till min handledare, Kristina Göransson, som kommit med ovärderliga tips och stöd under arbetets gång.

Slutligen vill jag tacka John för peppande ord när de som mest behövts.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Problemformulering.....	7
1.2 Syfte.....	9
1.3 Frågeställningar.....	9
2. Kunskapsläget.....	10
2.1 Givare och mottagare.....	10
2.2 Universalism, barn och barndom.....	12
2.3 NGOs, välfärd och globalisering.....	13
3. Perspektiv, teori och begrepp.....	15
3.1 Postkoloniala perspektiv.....	15
3.1.1 ”Ny-kolonialism”.....	16
3.1.2 Konstruktionen av ”den Andre”.....	16
3.1.3 Makt.....	16
3.1.4 Hybriditet.....	17
4. Metod.....	19
4.1 Val av metod: fokuserad etnografi.....	19
4.2 ”Baklängesarbete”.....	20
4.3 Observationer.....	22
4.4 Intervjuer och informella samtal.....	23
4.5 Dokument.....	23
4.6 Urval.....	23
4.7 Tillvägagångssätt.....	24
4.8 Tillträde till fältet.....	25
4.9 Kodning.....	27
4.10 Metodens trovärdighet.....	27
4.11 Etiska överväganden.....	28

5. Resultat och analys.....	31
5.1 Barnhemmen.....	32
5.2 Barnhemmens strategier.....	34
5.2.1 Hemmens position.....	34
5.2.2 Strategier.....	36
5.2.3 De boendes situation.....	37
5.3 Möten med sponsorer.....	39
5.3.1 Mottagarna.....	40
5.3.2 Givarna.....	42
6. Avslutande diskussion.....	45
Referenslista.....	48

1. Inledning

Då vi lever i en globaliserad värld, påverkar och påverkas vi av varandra, även om vi bor i olika delar av jorden. Enligt Sven Trygged (2007:23), filosofie doktor i socialt arbete, kan globalisering i stora drag beskrivas bestå av *kapitalism* och *internationalism*: ”materiella värden” och ”utbyte av idéer och tankar”. Detta gäller i allra högsta grad för turistorter som Phuket, vilket är den plats där denna studie är genomförd. I Phuket lever lokalbefolkning, människor från andra delar av landet, immigranter och turister i ständig rörelse och utbyter information, tjänster och erfarenheter. Tankar och teorier om hur socialt arbete bör bedrivas når så ofta öst, inte sällan baserade på värderingar och undersökningar genomförda i väst. Trygged (ibid:26) ger exempel på detta i form av professionellt socialt arbete, vars ursprung kan härledas till västvärlden. Ett universalistiskt, allmängiltigt, perspektiv medför i detta fall att västerländskt präglade synsätt och idéer om socialt arbete kan appliceras i alla kontexter världen över.

Hur väl fungerar det då att applicera så kallade universella regler och rättigheter, såsom FN:s konvention för barns rättigheter på enskilda länder och individer, där vitt skilda omständigheter, kulturella uppfattningar och välfärdssystem råder? Är exempelvis individen eller kollektivet viktigast? Hur ser ansvarsfördelningen mellan stat och familj ut? Hur definieras barn och barndom i den specifika kontexten? Dessa frågor är relevanta för socialt arbete. Bodil Rasmusson (2007:95) diskuterar i en antologi om normer och normalitet i socialt arbete hur Barnkonventionen möts av skepsis i en del kulturer i exempelvis Asien och Afrika, eftersom konventionens betoning på alla barns lika och individuella rättigheter inte går i linje med föreställningar om att familjens eller kollektivets bästa går före individens, samt att det ofta råder en annan hierarkiskt ordning baserad på ålder och kön. Författaren (ibid:96) påpekar dock med hänvisning till Gerison Lansdowns (2005) studie för UNICEF hur kontextkänsliga (kulturella, ekonomiska och sociala förhållanden) teorier och perspektiv gällande barns utveckling är allt vanligare, men att dessa på allvar ännu inte kunnat utmana redan existerande och etablerade synsätt baserade på universalism. Rasmusson (2007:94,95) ger med hjälp av psykologen och forskaren Wendy Stainton Rogers (2003) exempel på hur barn och barndom kan definieras om universalismen frångås, där fokus istället ligger på ett barns unika utvecklingsnivå samt dess sociala och civila status.

Statsvetaren Sunhyuk Kim (2015:24) diskuterar i sin artikel om socialt skydd i östra Asien och hur länder i detta område domineras av informella välfärdssystem där tjänster och insatser ofta utförs av familj och det *community* (gemenskap, samfund) i vilket man ingår, snarare än av den aktuella staten. I sin bok om välfärdsregimer i Asien beskriver Ian Gough (2004:177) hur det i hela östra Asien är familjen som, trots en snabb ekonomisk utveckling och urbanisering, fortsätter att bära huvudansvaret för välfärdsinsatser genom försörjning, sparande och omfördelning. Thailand kan, liksom andra medelinkomstländer i östra Asien, Filippinerna undantaget, under dessa förutsättningar beskrivas som en *produktivistisk välfärdsregim* (Room, 2004:317). En sådan regim präglas bland annat av att staten främst står för förordningar och kontroll, snarare än att leverera välfärdsinsatser. Likaså är den socialpolitik som förs underordnad statens ekonomiska intressen. Dock har starkare ekonomi lett till förbättrade välfärdsresultat, främst med fokus på hälsa och utbildning och mindre på socialt skydd (ibid).

Thailand har således, trots politiskt instabilitet genom konflikter mellan olika grupper, både civila och militära, på senare år gått mot en mer ”välfärdsorienterad” riktning (Kim, 2015:35). I sin artikel skriver Kim (ibid:29-30) att den thailändska staten trots detta inte till fullo kan tillgodose allmänhetens behov, vilket inneburit att NGOs, Non Governmental Organizations, såsom bygrupperingar, stiftelser och religiösa organisationer ofta står för sociala insatser och informellt socialt skydd på lokal nivå. Författaren (ibid:36-37) menar att NGOs verkar på olika sätt beroende på den statliga kontexten de befinner sig i, där det får tas i beräkning i vilken utsträckning landet är en välfärdsstat samt hur relationen mellan civilsamhället och staten ser ut. Fram till 1997, då Thailand drabbades av en ekonomisk kris, hade landet enligt Gough (2004:180) varit restriktivt med att ta emot internationell hjälp och bistånd. Denna ändring i öppenhet vad gäller införsel av ekonomiska medel medförde även att antalet NGOs ökade och fick större inflytande. Även om dessa numer står för en del av de sociala insatserna i landet, förblir NGOs dock beroende av externa finansieringskällor (ibid:177).

Åsikterna kring konsekvenserna av NGOs strategier för att säkra finansiering och möjlighet att kunna bedriva fortsatt verksamhet skiljer sig åt. Forskare som Gary Lacey, Vicky Peel och Betty Weiler (2012) vilka har studerat ämnet *filantropisk turism* menar i en gemensam studie att det finns positiva och gynnande sidor av strategier som

involverar besök. Det gäller fall då en turist, en gäst, är *filantropiskt motiverad*, och önskar närma sig, utforska och sprida lokalbefolkningens, världens, röst. I kontrast till detta vänder sig många organisationer helt mot besök och volontärbete på barnhem världen över, alternativt vädjar om att tänka till och reflektera över den påverkan ett besök eller frivilliginsats innebär för barn, organisation och lokalsamhälle. Problemet med att vissa organisationer sätter det i system och gör business av att ta betalt av besökare och volontärer som ofta spenderar kort tid på barnhemmen, samt att hemmen och barnen behandlas som turistattraktioner betonas ofta (ChildSafe 2015; Orphanages 2015; SVT Opinion 2013). Representanter från Childhood, som främst tar upp exempel från Kambodja men även Thailand, menar i ett debattinlägg i SVT Opinion (2013) att hem ibland drivs i syfte att tjäna pengar, ibland i all välmening. De skriver vidare att viljan att som givare stötta och finansiera ett barnhem är mycket större än viljan att göra detsamma gentemot förebyggande arbete där målet är att barn kan stanna hos sin familj, och inte behöver komma till ett barnhem från första början. Representanterna menar att så är fallet, trots att vetenskap finns kring att ”barn som vuxit upp på barnhem ofta har en sämre fysisk och mental hälsa, svårare att anpassa sig i samhället och knyta nära relationer till andra. Av någon anledning tenderar vi att se helt olika på vad som är barnets bästa beroende på om barnet är svenskt eller från ett fattigt land” (ibid).

1.1 Problemformulering

Jag har inom ramen för denna uppsats studerat tre barnhem, vilka alla ligger i Phuket, Thailand. Människor från många delar av världen vistas på och besöker de tre barnhemmen varje dag. En annan gemensam nämnare är att barnhemmen startade som en konsekvens av den tsunami i Indiska Oceanen som drabbade bland annat Thailand den 26 december 2004. Över 230 000 människor beräknas ha förlorat livet i följderna av flodvågen, vars omfattande förödelse gör att den räknas som en av de största naturkatastroferna i modern tid. Socialantropologen Monica Lindberg Falk (2015:10) beskriver hur många människor som överlevde katastrofen förlorade sina hem, sin familj, sina vänner och grannar, och många barn sina föräldrar. I Thailand drabbade flodvågen provinserna Ranong, Phang Nga, Krabi, Trang, Satun och Phuket, vilka ligger i landets sydvästra delar (ibid). Författaren (ibid) skriver att tsunamin drabbade människor från olika samhällsskikt, med olika ursprung och i olika åldrar, både thailändare, immigranter och turister. Detta gjorde katastrofen unik på många sätt och individer och organisationer över hela världen engagerade sig i insatser och program för

återuppbyggnad och hjälp till drabbade länder i flodvågens spår (Lindberg Falk, 2015:1). De tre barnhem i Phuket som jag har studerat fortsatte sina verksamheter även efter det att de mest akuta insatserna var avslutade och fungerar idag som hem för barn som bor där av andra anledningar än tsunamin. Faktorer såsom fattigdom, dödsfall, fängelsevistelse eller sjukdom i familjen, har gjort att de saknar föräldrars eller anhörigas omsorg.

Dessa barnhem är NGOs och finansieras eller drivs därmed inte i statlig regi. De är beroende av sponsorer och donationer från både privatpersoner och organisationer för att kunna bedriva sin verksamhet. Genom att exempelvis låta människor, ofta turister, besöka barnhemmen, ökar förhoppningsvis chansen för en potentiell sponsor eller donation. Hemmen måste på många sätt synas för att finnas, för att fånga potentiella givares uppmärksamhet och intresse. De tar i olika stor utsträckning även emot besökare i form av volontärer, vilka arbetar under en kortare tidsperiod. Samtidigt betonar alla tre barnhemmen att barnen ska kunna känna trygghet i det som är deras hemmiljö.

Mot denna bakgrund är det relevant att undersöka hur NGOs, såsom barnhemmen i Phuket, hanterar det faktum att de är beroende av sponsorer och donationer. Hur ser förhållandet mellan dessa olika intressen ut, och hur kan det förstås?

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka förhållandet mellan, å ena sidan, de strategier barnhemmen använder sig av för att ordna resurser för att driva verksamheten vidare, och å andra sidan, barnhemmens uttalade avsikt att ta hand om, skydda och värna om de boende och deras integritet.

1.3 Frågeställningar

- Vilka strategier är centrala i barnhemmens arbete med att samla in pengar och rekrytera sponsorer?
- På vilka sätt påverkar beroendet av donationer och sponsorer det praktiska arbetet vars syfte är att värna de boende?
- Vilka eventuella etiska dilemman ställs barnhemmen inför som en konsekvens av detta?

2. Kunskapsläget

I min kunskapsorientering har jag främst använt mig av Lunds universitetsbiblioteks databas och söktjänst LUBsearch. Här använde jag funktionen ”peer reviewed” för att säkerställa vetenskaplig kvalitet. Följande sökord användes: NGO Thailand, NGO Asia, Orphan Thailand, Orphanage Thailand, Orphan Asia, Orphanage Asia, Orphanage Tourism, NGO Funding, Social work Thailand, Volunteerism, Volunteer Tourism Thailand, Childhood Asia, Postcolonialism Thailand, Welfare Thailand. Samma eller liknande sökord som ovan användes i Sambibs (Samhällsvetenskapliga fakultetens bibliotek) dataregister över biblioteksböcker. Även böcker sedan tidigare kurser vid Socialhögskolan har använts.

Samtlig forskning som används för min studies orientering av kunskapsläget är av en tolkande, kvalitativ karaktär. Generellt kan sägas att det existerar relativt mycket forskning kring barnhemsturism/volontärturism med fokus på volontärer och barnhem, innebörden av barn och barndom samt mötet mellan besökare och värd. Artiklar är främst publicerade i olika tidskrifter på området turism, men även på området mänskliga rättigheter. Kunskapsläget kring NGOs i detta sammanhang är mer skralt och dessa artiklar återfinns i tidskrifter som behandlar politik, statsvetenskap, utveckling och mångfald. Jag har funnit att det inte finns någon forskning som enbart tar upp förhållandet mellan NGOs i form av barnhem och de strategier som används för att säkra finansiering via främst tillfälliga besökare (det vill säga dagsbesök) samt andra medel för finansiering där det finns risk att barnen exponeras. Likaså saknas det på detta tema NGOs och dess personals beskrivningar av de omständigheter barnhemmen verkar under. Här kan min forskning förhoppningsvis fylla en kunskapslucka.

Jag har valt att begränsa mitt urval till följande teman: *Givare och mottagare, Universalism, barn och barndom* samt *NGOs, globalisering och välfärd*. I orienteringen av kunskapsläget har min ambition varit att nyansera bilden av mitt valda studieområde, och i den mån det har gått, beskriva forskning som utgår ifrån olika perspektiv.

2.1 Givare och mottagare

Kunskapsläget i förhållande till temat belyser hur relationen mellan dessa parter kan se

ut och förstås (mellan barnhemmen och sponsorer, exempelvis besökare), vilken är en viktig del i min undersökning. Denna forskning är betydelsefull då den lyfter teman som även jag vill belysa i denna uppsats, såsom konsekvenserna och innebörden av en globaliserad värld med fokus på bland annat maktobalans och bilden av öst respektive väst.

Mary Mostafanezhad (2014) beskriver i sin artikel, baserad på etnografiskt genomförda studier bland tre NGOs i Thailand, hur området volontärturism är ett av de snabbast växande inom turistnäringen världen över. Författaren använder *the humanitarian gaze*-den humanitära blicken som analysverktyg, och argumenterar för att i synnerhet volontärturism, en populär humanitär insats, bidrar till ett narrativ där fattigdom och synen på hjälparen och mottagaren, Norr och Söder befästs, och politisk, ekonomisk och social ojämlikhet normaliseras. P. Jane Reas (2013) berör samma tema i en artikel baserad på en kvalitativ studie av barnhem i Kambodja, via bland annat intervjuer och observationer, där författaren är kritisk till hur barnhemsturism positionerar och objektifierar barn. Barnen målas inom barnhemsturismen upp som oskyldiga och mål för och mottagare av västerlänningars (tillfälliga) kärlek och omtanke: barnhemsbarnens fattigdom och charm omvandlas till en produkt som västerlänningar kan konsumera.

Mary Conran (2011) har undersökt volontärturism ur thailändska värdars, NGO koordinatorers samt internationella volontärers perspektiv, utifrån en etnografisk studie bland tre NGOs i norra Thailand. I studien används begreppet intimitet (läs närhet, förtroligt förhållande) för att förklara hur strukturella ojämlikhet i mötet mellan besökare och värd överses, i jakten på just intimitet hos volontärer men också NGO koordinatorer och värdar. Författaren argumenterar däremot också för att volontärturism kan fungera som en plattform från vilken bredare frågor gällande social rättvisa kan få gehör och stöd.

Elisa Burrai, Xavier Font och Janet Cochranes (2015) har i en gemensam artikel analyserat 26 kvalitativa semistrukturerade intervjuer genomförda av författarna med hjälp av *equity theory*- en sociopsykologisk teori. De ämnar ta reda på hur och varför så kallade *destination stakeholders*, boende på plats (i artikelns fall Peru) som är involverade i volontärturismen, skapar sig vissa uppfattningar i kontakterna med volontärturister. Studien visar bland annat hur uppfattningarna varierar beroende på

vilken social roll personen i fråga har i sammanhanget. Equity theory handlar om att uppnå equity-rättvisa och jämlikhet i interaktion och förhållande mellan människor. Upplevs detta uppstår känslor av belåtenhet som resulterar i positiva reaktioner och uppfattningar. Upplevs en obalans, uppstår motsatsen.

2.2 Universalism, barn och barndom

Under detta tema återfinns forskning som belyser frågor kring hur vi ser på barn och barndom, hur väl universella regler kan appliceras på barn i exempelvis Thailand och konsekvenser av när detta sker. Temat är relevant eftersom det problematiserar förklaringsmodeller gällande barns rättigheter och behov, vilket går in i min undersöknings strävan efter att fånga det komplexa förhållandet mellan å ena sidan barnhemmens åtagande att skydda barnen på hemmen, å andra sidan att som barnhem se sig tvungen att använda sig av strategier som, enligt åtminstone somliga förklaringsmodeller, riskerar att undergräva detta skydd.

Kathie Carpenter (2015) använder inslag ur *Childhood studies*- barndomsstudier, genom innehållsanalys av volontärers utlåtanden, bloggar och andra internetkällor, för att påvisa hur många antaganden om barn och barndom är socialt konstruerade men även hur en mer korrekt förståelse av dessa kan se ut. I fokus står barnhemsturism där olika aspekter, såsom motiv till och konsekvenser av denna typ av turism tas upp, liksom kampanjer mot barnhemsturism. Carpenter tar exempelvis upp den kritik som förekommer mot att volontärer lär ut engelska till barn, då de sällan är professionellt utbildade i detta. Däremot finns det också mycket som talar för att barn trots det kan förbättra sina engelskakunskaper (ibid).

Afrooz Kaviani Johnson (2014), forskare i mänskliga rättigheter, framställer i en artikel barnhemsturism som en oroande och växande trend i Sydostasien, men även i delar av Afrika och Latinamerika. I artikeln sammanställs de senaste 20 årens arbete med bekämpningen av att barn blir sexuellt utnyttjade av utländska turister. Barnhemsturism definieras av Johnson som dagsbesök eller längre tidsperioder där turister besöker och interagerar med barn på institution och exempelvis erbjuds lära ut engelska eller ta hand om barnhemsbarnen. Ofta finns det en avgift som turisten måste betala för att få detta tillträde.

Johnson menar att det tas alldeles för lite hänsyn till den påverkan barnhemsturism har på barnen med hänvisning till barns rättigheter enligt Barnkonventionen. Även kortare besök menar han strider mot barns rätt till skydd där dessa utsätter barnen för ytterligare kränkningar i förhållande till internationella mänskliga rättigheter. Han efterlyser ett mer reflekterande förhållningssätt till vad som ligger i barnens intresse och vad som är bäst för dem (ibid).

Heather Montgomery (2014) behandlar i en undersökning baserad på fältstudier bland fattiga thailändska barn som prostituerar sig, frågan om universalism kontra relativism då det kommer till att förstå barns behov och rättigheter, i ljuset av att teorier och normer kring detsamma ofta härstammar från väst. Författaren ställer sig frågan huruvida Barnkonventionen påtvingar barn rättigheter som de egentligen inte vill ha. I hennes studie skulle exempelvis konventionens direktiv om barns rätt att vara fria från sexuell exploatering i förlängningen innebära att barnen inte får bo kvar i sina familjer, vilket enligt författaren är en rätt som barnen påstår sig värdera högre. Montgomery menar att universalism och relativism inte nödvändigtvis är oförenbara, men efterlyser diskussioner där barnens bästa, utifrån de unika kulturella och ekonomiska omständigheter som råder, undersöks (ibid).

2.3 NGOs, välfärd och globalisering

Kunskapsläget i detta tema består av forskning som hjälper till att placera och förklara barnhemmens, i form av NGOs, roll som utförare av välfärdstjänster samt hur deras existens och funktion kan förstås i ett globalt sammanhang. Det finns ett samspel mellan kunskapslägets teman, då även exempelvis förhållandet mellan givare och mottagare tas upp i detta tema, men då med ett större fokus på organisationen, snarare än den enskilde individen.

Jelmer Kamstra och Lau Schulpens artikel (2014) undersöker utifrån institutionell teori hur NGOs, trots att de verkar i vitt skilda kontexter, tycks organisera sig på liknande sätt. Med begrepp som *institutionell isomorfism* kommer författarna fram till att denna homogenisering bland NGOs dels beror på det ojämna förhållandet som existerar mellan givare och mottagare, samt på organisationernas egna liknande sätt att förhålla sig till personal, strategi, mål och struktur (ibid).

Sally Reith (2010) har fokuserat på makt- och kontrollförhållanden mellan NGOs (mottagare) och givare, vilket främst belyses genom en kvalitativ studie av en NGOs upplevelser på temat. Hon liknar detta partnerskap vid en ”trojansk häst” vilken döljer de ojämlikheter och maktobalans som existerar i flödet av, och kontrollen över, pengar. Vidare belyser artikeln de svårigheter NGOs kan ställas inför i sökandet efter donationer samt vad det innebär att ta emot sådana, eftersom alla så kallade *stakeholders*-intressenter, har olika intressen och agendor då det kommer till användningen av pengarna (ibid).

Erin Kamler (2011) har skrivit en artikel baserad på fallstudier av NGOs i Kambodja och Thailand. Artikeln undersöker vilken plats NGOs har i en global kontext, där författaren menar att det finns ett behov av att kritiskt granska dessa organisationer då de verkar och kommunicerar på så olika sätt. Hon gör detta utifrån tre olika perspektiv och intressen bland NGOs: statliga, kulturella samt institutionella. Särskilt det tredje intresset är aktuellt i min studie, där författaren beskriver hur NGOs som hon har undersökt bland annat använder sig av broschyrer och hemsidor för att påvisa resultat som uppnåtts i syfte att tilldra sig donationer.

3. Perspektiv, teori och begrepp

3.1 Postkoloniala perspektiv

I denna studie används postkolonial teori för att belysa undersökningens syfte och frågeställningar. Postkolonial teori är en samlingsterm för teorier som ”intresserar sig för hur den västerländska kulturens tendens till att vilja underordna andra kulturer- såväl politiskt som kulturellt och ekonomiskt- påverkar sociala processer och föreställningar” (Eriksson- Zetterquist och Styhre 2007:80). En av postkolonialismens främste teoretiker, Edward W. Said (2003:8) argumenterar för hur orättvisor och lidande måste förstås i en historisk, kulturell och socioekonomisk kontext, där idén om en europeisk ”identitet” som överlägsen alla andra, icke- europeiska folk och kulturer, konstrueras och rekonstrueras.

Postkolonial teori, vilken således i stora drag fokuserar på konsekvenser av västvärldens kolonisering av andra länder (Eriksson- Zetterquist & Styhre, 2007:74), används här för att tolka och problematisera barnhemmens strategier för att ordna nödvändiga resurser, i förhållande till deras uppgift att skydda de boende. Inom denna teoretiska ram belyses förutom barnhemmen och dess strategier i en lokal och global kontext, också synen på barn och barndom samt relationen mellan givare och mottagare. Postkolonial teori kan i detta sammanhang hjälpa till att problematisera barnhemmens sätt att organisera sig och handla, då teorin utgår ifrån att koloniseringen var en process som påverkar och måste tas i beaktande även i nutida analyser av hur kultur, ekonomi och samhälle organiseras (ibid). Teorin används här även som en förklaringsmodell vilken kan nyansera synen på socialt arbete och sociala problem, välfärd och välfärdsstater, Barnkonventionen samt andra västerländska ”upppfinningar”, vilka ofta får en universell karaktär med följd att andra, icke- västerländska, länders och kulturers synsätt kan anses felaktiga eller omoderna. Enligt Eriksson- Zetterquist och Styhre (2007:84) framhåller postkolonial teori att uppfattningen om universellt gällande idéer är en utpräglat västerländsk konstruktion, vilken förbiser lokala skiftningar.

Litteraturprofessor Ania Loomba (2005:16) har kartlagt ämnet postkolonialism och menar att begreppet präglas av en heterogenitet och vaghet vilken gör den svår att definiera, då den bland annat används inom flera olika forskningsfält. Det blir följdaktligen besvärligt att fånga hela det komplexa fält som postkoloniala perspektiv

och postkolonial teori utgör, och av denna anledning görs en del avgränsningar. Dessa ligger i linje med de teman som återfinnes i analysen samt de begrepp vilka introduceras nedan.

3.1.1 ”Ny-kolonialism”

Enligt Eriksson- Zetterquist och Styhre (2007:79) kan ”ny- kolonialism” ses ”som en mängd nya metoder eller institutioner som förlänger den konventionella kolonialismen med nya medel”. Dessa behöver dock inte vara utstuderade sätt att åter styra, påverka och erhålla makt, utan kan likväl ta sig uttryck i verksamheter med humanistiska och välmenande avsikter. Således kan nykolonisering ske under både omedvetna och medvetna former (ibid). Författarna ger exempel på hur marknadsföring av västerländska produkter och livsstil i tredje världen kan medföra nya beroende-förhållanden där inhemsk industri och lokal kultur äventyras och försvagas (ibid).

3.1.2 Konstruktionen av ”den Andre”

Konstruktionen av ”den Andre” menar Eriksson- Zetterquist och Styhre (2007:81) enligt postkolonial teori fungerar som en normaliseringsprocess, där åtskillnaden mellan normalt och onormalt befästs på ett oflekterat sätt på grund av nykolonialistiskt tänkande. Det är enligt detta perspektiv en vitt utbredd kulturell och social påverkan som ligger till grund för framställningen av ”den Andre” vilket ofta har lite eller ingenting med riktiga omständigheter att göra (ibid). Psykiatrikern Frantz Fanon, en framstående författare inom postkolonial teori, menar exempelvis att goda egenskaper såsom rikedom, intelligens och skönhet tillskrivs ”vita”, vilket innebär att ”den Andre”, den ”icke-vita” utesluts från sådana skildringar (1986:36).

3.1.3 Makt

Kategorisering är en process kopplad till makt och förtryck, då denna underordnar eller överordnar människor baserat på gruppstillhörighet (Eriksson- Zetterquist, 2007:39). De idéer och föreställningar enligt vilka människor kategorieras och konstrueras har enligt postkolonial teori en kolonialistisk prägel (ibid:89), där makt och förtryck utkristalliserar genom relationer och förhållanden mellan människor och institutioner (ibid:40). Ett exempel på detta är företagsekonomen Viktorija Kalonaitytes (2005) beskrivning av en aktuell kolonialistisk ideologi vilken innehåller uppfattningen om att ”personer som ännu inte lyckats anamma en västerländsk livsstil måste hjälpas till att

befrias från en samhällsordning och en kultur som i stort anses vara föråldrad, omodern, patriarkal”.

3.1.4 Hybriditet

Jag kommer att utgå ifrån Jacksons (2007) definition av hybriditet, vilken existerar på ett spektra mellan motstånd och anpassning i förhållande till koloniserarens närvaro. Jackson menar att Thailands hybriditet ibland kan förstås som anpassning och underkastelse till väst, men ibland som ett motstånd till detsamma. Han menar att dessa inte behöver utesluta varandra, utan att de snarare påvisar olika delar av de komplexa internationella och inhemska maktanspråk vilka har format Thailands semikoloniala politiska och kulturella historia (ibid).

3.2 Thailand och postkolonialism

En viktig omständighet att nämna är det faktum att Thailand, till skillnad från närliggande länder som Vietnam och Burma, aldrig har koloniserats (Jackson, 2007; Lysa, 2008). Detta har enligt Jackson (ibid) lett till ett motstånd mot att använda denna teori i thailändska kontexter. Jackson och Lysa (2007; 2008) benämner istället Thailand som en *semikoloni*, där landet förvisso inte koloniserats men ändå varit starkt påverkat av västvärldens dominans och inflytande. Lysa (2008) ger exempel på detta genom fall där Thailand böjt sig för och anpassat sig till den västerländska världsdominansen och koloniseringen under 1800-talet i form av ojämlika handelsavtal samt strategier för att framstå som civiliserade inför stormakterna i väst, vilket innebär att postkolonial teori trots allt är relevant. Chaiyan (1994:82) uttrycker Thailands (Siam) relation till koloniserarna på följande vis:

Western ... penetration of Siam was consummated directly at the economic level and indirectly at the political one. It was this that made Siam singularly different from her Southeast Asian neighbours whose doors were broken by [foreign] politico-military forces. Siam's door was opened from inside.

Jackson (2007) påpekar med hänvisning till Nopphorn (2004) att Thailand, trots politisk självständighet, alltjämt följde ekonomiska och kulturella mönster vilka liknade dem i

koloniserade sydöstasiatiska samhällen: Landet var trots en koloniseringsavsaknad inte fri från påverkan av de västerländska kolonierna, därav statusen som semikoloni i en ”Västdominerad världsordning”.

4. Metod

4.1 Val av metod: fokuserad etnografi

Denna uppsats är baserad på en etnografisk studie genomförd under närmare tre veckor i november och december 2015 i Phuket, Thailand. Tiden fördelades mellan tre olika barnhem där intervjuer, informella samtal och observationer tog plats (mer om det nedan). Barnhemmens namn har bytts ut i syfte att anonymisera dem, och kallas i denna studie Barnhem Nung, Barnhem Song samt Barnhem Sam. Utöver det etnografiska materialet har jag även inkluderat textmaterial i form av dokument och hemsidor tillhörande hemmen. Denna data ska ses som ett komplement till den etnografiska studien vilken ytterligare belyser barnhemmens strategier för att exempelvis marknadsföra sig i syfte att attrahera sponsorer och donationer. I analysdelen har resultaten av de olika insamlingsmetoderna till stor del förenats, och presenteras följaktligen i många avseenden på så vis. Det framgår med andra ord inte alltid om empirin har inhämtats genom observationer, informella samtal eller intervjuer.

Lalander (2011:83) förklarar hur ordet *etno* betyder ”folk” och *grafi* ”beskriva”. Författaren beskriver strävan efter att närma sig *den andres utkikspunkt* i etnografiskt genomförda studier, vilket också ses som ett villkor för att den ska räknas som just etnografisk (ibid.). Att närma sig den andres utkikspunkt innebär att närma sig den andres världssyn, genom att vara och observera i de miljöer som personen i fråga lever: Att vara ute på fältet och ”låta den förståelse som man tar del av influera den fortsatta forskningen och kunskapsproduktionen” (ibid.). Hammersley & Atkinson (1995:1) beskriver hur etnografi utmärks av att man under en tid, dolt eller öppet, tar del av människors dagliga liv genom att observera vad som händer, lyssna på vad som sägs och fråga frågor. De (ibid) sammanfattar det som att helt enkelt samla in all möjlig och relevant data för den aktuella studien. Lalander (2011:84) skriver hur observation är en viktig del av etnografien, men att det även är vanligt att etnografen använder intervjuer och andra metoder, så länge de intar ett etnografiskt angreppssätt. På så vis kan etnografi ses som en bred metod som rymmer flera olika forskningsdesigner -och strategier, men fördelen att en bredare förståelse kan uppnås, jämfört med att exempelvis enbart genomföra intervjuer (ibid.). Många etnografiska studier utförs under en längre tidsperiod där forskaren vistas bland dem vars utkikspunkt ska studeras, men även kortare tid i fältet såsom några veckor, menar författaren kan sägas vara

etnografiskt inspirerade (ibid).

I de fall studien, liksom min, sträcker sig över en kortare tidsperiod kan man tala om vad Knoblauch (2005) benämner *fokuserad etnografi*. Författaren förklarar att denna strategi kännetecknas av en relativt kort tid i fältet. Sätt att kompensera detta faktum ligger i ett mer intensivt datainsamlande med exempelvis tekniska hjälpmedel utöver handskrivna anteckningar som stöd. Knoblauch (ibid) beskriver hur fokuserad etnografi med fördel kan användas i sammanhang där forskaren besitter förkunskap kring den specifika kontexten, med exempel främst från studier i forskarens egna sammanhang (det vill säga om jag exempelvis hade genomfört studien i Sverige). Jag har en del förkunskap om den kontext som jag utförde min studie i, då jag själv arbetat som volontär under sammanlagt fem månader i Phuket, på ett av de barnhem som står i centrum i denna studie. Knoblauch menar att förkunskap gör att etnografen lättare kan ringa in sitt studieområde, och ha en fokuserad, snarare än öppen, approach till studien (ibid) I mitt fall består min studie av komponenter från mer traditionell etnografi tillsammans med detsamma ur fokuserad etnografi. Jag har spenderat relativt kort tid i fält, med en del förkunskap, men med ett förhållningssätt som ligger närmare ett öppet än ett fokuserat sådant, åtminstone till en början. Jag har i fältet använt mig av både observationer och samtal som nedtecknats för hand i mitt anteckningsblock, tillsammans med mer formella intervjuer som spelats in med hjälp av en diktafon.

Etnografi är en kvalitativ metod, och Bryman (2011:41) redogör för hur sådana forskningsstrategier intar en mer tolkande position där de ”- rymmer en bild av den sociala verkligheten som en ständigt föränderlig egenskap som hör till individernas skapande och konstruerande förmåga”. Då kvantitativa metoder enligt författaren (ibid:40) tenderar att använda mer mätbara instrument, såsom siffror, i insamling och dataanalys, och dessutom ”- rymmer en uppfattning om den sociala verkligheten som går ut på att den utgör en yttre och objektiv verklighet”, gjorde jag valet att använda en kvalitativ metod då en sådan är mer passande i förhållande till uppsatsens syfte och formulering av frågeställningar.

4.2 ”Baklängesarbete”

I mitt fall består som sagt den etnografiska studien av observationer, intervjuer och samtal genomförda på platser som är en del av de personers, vars utgångspunkt jag ville

närma mig, dagliga liv. I detta fall är det de tre barnhemmen, vilka är personerna i frågas arbetsplatser. Då min önskan var att ta del av deras verklighet och uppfattning av tillvaron, var en etnografisk approach lämplig. Initialt visste jag inte vad som skulle stå i fokus för min studie, det vill säga vad jag ämnade ta reda på. Mitt forskningsintresse låg inom den ram som sattes av den geografiska plats där studien skulle äga rum samt de människor som ingick i den kontexten, men utöver det fanns det till en början inget klart syfte eller frågeställningar. Jag har utgått ifrån David Wästerfors (2008:68) ”analytiska knep” för att ta mig an min forskningsstudie där han bland annat hänvisar till Howard S. Beckers ”baklängesarbete”. Detta arbete går ut på att öppna upp, snarare än att begränsa sig. Wästerfors (ibid:68,70) beskriver hur förhållningssättet kräver att forskaren inte binder upp sig vid en idé och betonar vikten av att inte kunna förutse forskningsmaterialet, eftersom det då kan ifrågasättas varför studien ens ska genomföras- forskaren tror sig ju redan ha alla svaren. I detta baklängesarbete ingår också att se sitt material som svaret på en fråga, istället för att utgå från en fråga som materialet ska besvara. Utmaningen ligger i att hitta denna frågan, inte vice versa, för att på så vis med större framgång kunna matcha material med frågeställningar (ibid:68). Kritik som riktats mot detta förhållningssätt är att forskaren ”vänder kappan efter vinden”- något som Becker enligt Wästerfors (ibid:70) invänder emot: ”Denna skepsis bygger inte bara på en missuppfattning utan också en underskattning av forskares och studenters självständighet såväl som fingertoppskänsla”.

I mitt fall innebar baklängesarbetet att jag till stor del samlade in så mycket material som möjligt, utan närmare tanke på vad det skulle användas till senare. Observationer och samtal nedtecknades relativt oreflekterat. Däremot valde jag en del områden som jag ville prata om under intervjuerna, baserat på tankar som uppkommit under observationer och samtal i fält. Anledningen var att det för mig hade varit väldigt svårt att genomföra en intervju utan i vart fall några bakgrundsteman. Jag resonerade på samma sätt under mina kortare besök på två av barnhemmen. Däremot band jag inte upp mig vid fasta frågeställningar, utan lät intervjuerna/samtalen ta den väg de ville till stor del. Det är först i efterhand som jag vid genomgång av mina anteckningar, transkriberingar samt textöversikt, har slagit fast de teman, syfte och frågeställningar som studien behandlar: De frågor mitt material visade sig vara svar på.

4.3 Observationer

Den typ av observation som jag utförde i fält var till största del *öppen*. Det innebär att de människor vars vardag jag studerade visste att jag var där i syfte att inhämta information till min studie. Däremot beskriver Lalander (2011:89) hur även öppen observation kan innehålla en del inslag av *dold* observation, det vill säga observation där alla inblandade (de som observeras) inte har information om att en studie utförs eller vad den syftar till, vilken ofta ses som en etiskt balansgång. I mitt fall rör det sig främst om boende på de hem som jag besökte under några timmar, Barnhem Song och Barnhem Sam, men även på det hem, Barnhem Nung, som jag besökte under längre tid till viss del. De boende på de två förstnämnda hemmen visste och såg att jag var ännu en besökare, men endast kvinnorna som guidade mig runt hade information om vad syftet med mina besök var. Däremot vet jag inte om guiderna informerade de boende i efterhand om detta. I deras ögon var jag en besökare som de förvisso kunde se observerade deras hemmiljö, men de förblev ovetande om att dessa observationer senare övergick till anteckningar i forskningssyfte. Likaså hade barnen på det sistnämnda hemmet, där jag spenderade mest tid, inte heller full insikt i hur min forskningsmetod såg ut. De visste att jag var där för att skriva ett skolarbete, men för många var jag mest en gammal volontär på besök (mer om *forskarrollen* nedan).

Lalander (2011:89) menar att det finns miljöer och fall där *dold* observation kan vara försvarbart. I relation till inslagen av *dold* observation som funnits i min egen forskning, kan sådana omständigheter vara att jag exempelvis inte interagerat med en del boende, att jag inte utgett mig för att vara någon annan eller att det inte går att knyta enskilda individer till den data som jag har samlat in.

I min studie är det ett partiellt deltagande som bäst beskriver den typ av observation som jag utförde: Ibland, och särskilt i början, var jag lite avvaktande och inkännande, för att sedan ibland delta mer aktivt i exempelvis volleybollspelade, läsläsning, samtal och skämt. Lalander (ibid:90) gör skillnad mellan *passiva*, *delaktiga* samt *partiellt deltagande* observationer hos forskaren i fältet. Dessa kan användas i olika stor grad, beroende på forskaren och de människor studien gäller. Författaren beskriver hur partiellt deltagande där forskaren deltar i vissa delar i de människors vars dagliga liv observeras, men inte i andra, är det vanligaste förhållningssättet hos etnografer (ibid).

4.4 Intervjuer och informella samtal

Jag har genomfört informella samtal med personal på barnhemmen, vilka tog plats på spontan basis under den tid som jag spenderade i fält. Dessa har kombinerats med mer formella sådana i form av intervjuer där jag och intervjupersonen befunnit oss avsides i högre grad, för samtal under mer ordnade former. Eriksson- Zetterquist och Ahrne (2011:40) skiljer mellan kvalitativa och kvantitativa intervjuer, där kvantitativa tillvägagångssätt innehåller mer standardiserade frågeformulär, medan kvalitativa dito i större utsträckning ger intervjuaren chans att anpassa frågorna efter situationen och intervjupersonen, även om det inte utesluter en del standardiserade frågor. Att däremot definiera sin metod som *semistrukturerade* intervjuer, respektive *ostrukturerade* sådana, menar författarna (ibid) är meningslöst och knappast möjligt, varför inte heller jag lägger någon större vikt vid att definiera mina intervjuer som det ena eller andra.

4.5 Dokument

Som ett komplement till ovanstående datainsamling, har jag även studerat texter som finns att tillgå i form av broschyrer samt hemsidor tillhörande barnhemmen. Boréus (2011:131) beskriver hur texter påverkar samhället genom att medverka till de föreställningar och värderingar som skapas gällande människors egna, samt andras, samhällen, liksom relationen mellan människor och olika grupper. I denna studie kan de olika grupperna och samhällena ses som exempelvis sponsorer- barnen och väst- öst, vilket motiverar mitt val av att även lyfta in textmaterial.

4.6 Urval

I mitt fall väcktes mitt intresse för fältet på specifika platser, nämligen Phuket och ett barnhem, vilket sedan ledde till två andra barnhem på ön (mer om tillvägagångssätt nedan). Det resulterade i den inte alltför långsökta tanken om att observera på hemmen samt intervju och prata med barnhemspersonal. Svensson och Ahrne (2011:24) skriver hur det finns framför allt två tillvägagångssätt för forskaren då denne ska välja ut flera fall eller miljöer att studera. Den första handlar om att fokusera på miljöer som i så stor utsträckning som möjligt är lika varandra (om jag exempelvis hade besökt flera thailändska barnhem som ingår i samma organisation), och den andra, vilken är aktuell i min studie, handlar om att välja fall som skiljer sig åt ur någon aspekt (barnhem som

drivs av olika organisationer men har många andra likheter). Syftet är på så vis att undersöka vilka eventuella skillnader, och likheter, som finns mellan de olika barnhemmen. Med hänvisning till Glaser och Strauss (1967), beskriver Svensson och Ahrne (ibid:24) hur detta kallas för att göra ”teoretiska urval”.

Eriksson- Zetterquist och Ahrne (2011:42) menar att det inte finns några regler, såsom vid kvantitativa undersökningar, för hur urvalet vid kvalitativa intervjuer ska gå till. Dock måste forskaren vara tydlig med hur urvalet gått till, för att ge undersökningen trovärdighet (ibid). I de två fall där jag avtalade tid och besökte hem (Barnhem Song och Barnhem Sam) under en kortare tid, avgjorde de vilken representant för organisationen som skulle möta och guida mig. Urvalsprocessen blev i mitt fall inte så lång.

På Barnhem Nung arbetar sex personer med barnen, liksom att de har insyn i den dagliga verksamheten. Av de sex anställda arbetar tre personer enbart med barnen, medan tre personer arbetar med barnen samt administrativt. Övrig personal på barnhemmet är volontärer, anställda i köket, eller som skolchaufför/allt-i-allo. Jag kan sägas ha gjort en form av *bekvämlighetsurval*, då jag valt ”de personer som finns tillgängliga för forskaren” (Linköpings Universitet, 2015).

4.7 Tillvägagångssätt

Det första steget i min forskningsansats var att maila ansvarig på Barnhem Nung, som jag hade en etablerad kontakt med, för att undersöka om personalen kunde tänka sig vara med i min studie, vilket de visade sig vara positiva till. I det läget hade jag av förklarliga skäl inte ett färdigt fokus, men jag berättade att jag ville samla in information till min kandidatuppsats. Min initiala tanke var att enbart fokusera på detta barnhem, men efter sökande via Google insåg jag att det fanns två andra barnhem på ön som också hade öppnat som en konsekvens av tsunamin: Barnhem Song samt Barnhem Sam. Med en idé om att jämföra de tre barnhemmen, som trots allt startat av samma anledning, kontaktade jag även dessa och informerade om mitt ärende. Via mailkontakt med ansvariga på dessa barnhem, bestämdes en dag och tid för mina besök hos dem.

Ansvarig på Barnhem Song bad mig svara på följande frågor innan besöket kunde

arrangeras: Vilket datum jag ville besöka hemmet, hur många personer som skulle följa med, vilken typ av aktivitet jag ville göra samt hur länge jag var villig att stanna? Jag svarade först att jag ville besöka hemmet en vardag, vilket ansvarig sa gick bra, men denne rekommenderade att jag istället kom på en lördag, då barnen inte var i skolan. Mitt besök förlades då istället till en lördag då barnen var hemma. Jag berättade att jag skulle komma ensam och att jag gärna ville komma dit en dag för att observera hur de dagliga uppgifterna för personalen ser ut.

Barnhem Sam har fasta tider då hemmet är öppet för besök, dock ombuds besökare kontakta dem i förväg och avtala tid. Då ”öppettiderna” är måndag till lördag mellan kl. 9.30 - 15.30, kom vi överens om att mitt besök skulle äga rum en vardag kl. 11.00.

Väl på plats i Phuket, åkte jag på avtalad tid till Barnhem Nung, för ett första besök. Där kom jag med personal på hemmet överens om min studies upplägg, vilket involverade min närvaro på hemmet under min tid i Phuket (observationer och samtal) i kombination med intervjuer. Jag gavs tillåtelse att vara där hur mycket jag ville, däremot bodde jag på ett guest house i närheten och inte på området. Tiden jag spenderade där fördelades mellan förmiddag, dagtid, och kvällstid samt vardag och helg i syfte att täcka olika rutinerna och skeenden på hemmet. Då det kom till intervjuerna ville jag helst utföra dessa på barnhemmet, deras arbetsplats, vilken enligt Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011:45) kan ses som naturligt knuten till intervjuerna. I de fall då jag besökte Barnhem Song och Barnhem Sam och fick guidade turer, föll det sig än mer naturligt att samtalen ägde rum just där.

Det ska tilläggas att jag använde en diktafon, med personen som jag intervjuades samtycke, under intervjuerna på Barnhem Nung. Diktafoninspelningarna transkiberades sedan, det vill säga skrevs ned, så snabbt som möjligt. Jag undersökte möjligheten att använda mig av en tolk under dessa intervjuer, men då min förfrågan hos ett lokalt universitet inte besvarades, tog jag beslutet att genomföra alla intervjuer med thaitalande personal på engelska (mer om språkets roll nedan).

4.8 Tillträde till fältet

För att återkoppla till det sistnämnda i föregående avsnitt, kommer jag inledningsvis reflektera kring det faktum att merparten av min direktkommunikation med barnhemspersonal skedde på andra språk än svenska. Intervjuer och samtal

genomfördes främst på engelska, vilket varken är mitt eller intervjupersonens modersmål. Med två ur Barnhem Nungs personal skedde dessa dock på svenska. I de observationer som gjordes där det ingick muntlig kommunikation mellan de beforskade, skedde denna kommunikation nästan uteslutande på thailändska- ett språk som jag inte behärskar. Anledningen till att språkets betydelse tas upp är att det i denna studie påverkar mitt tillträde till fältet. Om jag talat thailändska, eller en del av de beforskade talat engelska mer obehindrat, hade våra samtal och mina observationer kanske blivit mer nyanserade genom att vi alla hade kunnat uttrycka oss och förstå varandra bättre. Samtidigt kan mina tillkortakommanden i det thailändska språket ha inneburit att jag inte hängde upp mig på det som sades och istället kunde lägga större vikt vid att till exempel observera intressanta handlingar.

Lalander (2011:93, 95) talar på temat tillträde till fältet om ”bilden av forskaren” samt ”dörröppnare”. Den uppfattning de beforskade får av mig och min undersöknings ändamål är av stor betydelse för hur mycket tillgång jag får till dem och deras verklighet (ibid:93). Ida Fadzillah (2004:40), som utfört etnografiska studier i norra Thailand, beskriver exempelvis ordet ”farang”, vilket även jag stött på under mina resor till Thailand: ”The term *farang* is a complicated one, coded with subtle markers of power, status and hierarchy. Most people who are white and from the West are classified by Thais as *farang*.” Hon beskriver vidare hur uppfattningen av henne som farang innebar att även äldre och manliga thailändare, som vanligtvis har hög status, positionerade sig under henne i en hierarkisk ordning, något hon fann pinsamt och förvirrande (ibid.). Under genomförandet av min studie önskade jag många gånger att jag hade kunnat smälta in bättre i mängden, då det genom mitt utseende alltid blev uppenbart att jag inte kommer ifrån Thailand. En sekvens från ett besök på ett av barnhemmen, är då jag visas en plats att sitta på, vilken visar sig vara den enda i rummet. De andra närvarande, två kvinnor som är äldre än jag, samt två barn får stå upp. Jag vet inte om så skedde för att jag ansågs vara farang, eller om det är så det sällskapet behandlar besökare, men klart var att jag gavs den enda sittplatsen i rummet och det tänker jag säger något om de beforskades bild av mig.

På Barnhem Nung är det troligt att många av de jag hade träffat tidigare i första hand såg mig som en före detta volontär, och i andra hand en forskare (eller någonting annat). Vid Barnhem Nung anser jag mig även ha haft några så kallad dörröppnare: personer

med viss status i det fält där studien genomförs och som genom ett ”godkännande” av forskaren ger denne tillgång till fältet genom att andra litar på dörröppnarens omdöme (Lalander, 2011:95). Mina dörröppnare visade att jag var välkommen genom att säga det explicit samt genom att bjuda in mig till att delta i ett thailändskt högtidsfirande och andra aktiviteter på barnhemmet.

Avslutningsvis upplever jag att jag genomgående fick en god kontakt med alla inblandade, oavsett barnhem, då jag alltid försökte att visa engagemang, intresse och respekt inför dem jag mötte, något som Lalander (2011:94) betonar som viktigt om forskaren vill få tillträde till fältet, eftersom personerna i fråga då får en positiv bild och inställning till denne. Jag inser dock att det finns begränsningar i den tillgång till fältet som jag, av anledningar som språk, etnicitet eller andra faktorer, kan få.

4.9 Kodning

Det första steget mot en lyckad analys, det vill säga en som gör att forskaren närmar sig svaren på sina inledande frågeställningar, är enligt Svensson (2011:186) en kodning av dennes empiri. I detta fall är min empiri de transkriberade intervjuerna, där min kodning syftade till att finna frågeställningar som empirin var svar på. Jag gick i enlighet med Rennstam och Wästerfors (2011:198) först igenom mitt material relativt oreflekterat och spontant. Därefter undersökte jag mer systematiskt vilka teman och begrepp som återkom, vilka i denna studie visade sig behandla bland annat finansiering, organisering, besökare och barns behov.

4.10 Metodens trovärdighet

Förutsättningarna för kvalitativa studier skiljer sig som bekant ifrån kvantitativ och naturvetenskaplig forskning. Svensson och Ahrne (2011:27) påpekar hur trovärdighet därför eventuellt är särskilt viktigt i kvalitativ forskning. Istället för tabeller, mätbar data och siffror, vilka traditionellt fungerar som trovärdighetsmarkörer i kvantitativ forskning, lyfter författarna exempel på två möjliga sätt att göra kvalitativa undersökningar och studier mer trovärdiga, vilka jag valt att ta fasta på: *Transparens* och *triangulering* (ibid). I min forskning strävar jag efter att uppnå transparens genom att vara öppen och tydligt redogöra för alltifrån processen kring min etnografiska studie, till analysen baserad på densamma. Min förhoppning är också att producera en

undersökning som tål att kritiseras och diskuteras, där jag i texten presenterar eventuella tvivel och svagheter kring min forskning, vilket Svensson och Ahrne beskriver som viktigt för att uppnå en högre forskningskvalitet och trovärdighet (ibid). Triangulering syftar i detta sammanhang till att använda exempelvis olika metoder, data eller teorier i en studie, i syfte att komma fram till liknande resultat och därmed öka studiens trovärdighet (ibid: 28). Författarna poängterar dock att kvalitativ forskning faktiskt ger utrymme för olika "sanningar" och verklighetsbeskrivningar, och att triangulering i den bemärkelsen blir svårt, om ens önskvärt, att uppnå. I min studie används en etnografisk studie som i sin tur rymmer observationer, informella samtal och intervjuer. Pondera att jag observerar något som inte stämmer överens med det som sagts under en intervju. Då kan triangulering istället användas i syfte att upptäcka att resultaten skiljer sig åt, där en efterföljande analys kan fokusera på vilka olika vis verkligheten kan framställas (ibid).

4.11 Etiska överväganden

"Det är möten, ansikte mot ansikte mellan forskare och beforskad, som vi uppfattar som särskilt angelägna att etiskt reflektera över" (Andersson & Swärd, 2008:237). I mitt fall handlar det om mina, som forskare, möten med åtta människor, de beforskade, ur barnhemmens personalstyrka. Det handlar även om möten med alla andra som lever och arbetar på dessa platser, eftersom de också är en del av min undersökning genom observationer gjorda av mig, även om vi i vissa fall inte interagerat direkt med varandra. Inför intervjuerna och besöken informerade jag muntligt den aktuella intervjupersonen/guiden om vad min undersökning gällde, vad den skulle komma att användas till och på vilket sätt dennes medverkan skulle komma att bidra till den. Jag erbjöd även personen att ta del av uppsatsen då den var klar. Fortsatt meddelade jag personen att det var helt frivilligt att ställa upp, och att denne kunde avbryta när och om den vill. Slutligen berättade jag att personen var garanterad full anonymitet, och att dennes svar kommer att avidentifieras (Eriksson- Zetterquist & Ahrne, 2011:45). I syfte att anonymisera barnhemmen och dess personal benämns hemmen i denna uppsats, vilket redan nämnts, som Barnhem Nung, Barnhem Song och Barnhem Sam (Nung, song, sam = ett, två, tre på thailändska). Jag har även valt att översätta alla citat från samtal och intervjuer till svenska i samma syfte.

Eriksson- Zetterquist och Ahrne (2011:45) förklarar hur dessa av Vetenskapsrådet

fastställda forskningsetiska principer ska skydda människan och dennes välfärd, vilken alltid ska gå före samhällliga och vetenskapliga krav. De kan sammanfattas som *principen om informerat samtycke*, *principen om konfidentialitet* samt *principen om nyttjandekravet*, vilka beskrivs ovan (ibid.). I ”Socialhögskolan rekommenderar: Råd och anvisningar för uppsatsarbete” (2011) utgiven av Socialhögskolan vid Lunds universitet, tas fyra etiska principer i form av *öppenhetskravet*, *självbestämmandekravet*, *konfidentialitetskravet* och *autonomikravet* upp. Dessa överlappar mer eller mindre Vetenskapsrådets dito, men poängterar också att beroendeförhållanden forskare och de beforskade emellan ska undvikas (självbestämmandekravet) samt att de uppgifter som forskaren har samlat in om de beforskade endast får användas för forskningsändamålet (autonomikravet) (ibid). Jag kommer endast att använda informationen kring de individer som varit föremål för min undersökning i denna studie och undviker därmed att bryta mot etiska regler i den frågan. Däremot har jag svårt att avgöra hur de beforskade ser på min och deras relation, då jag inte vet hur de tänkte kring mina besök. Min uppfattning är att vi inte hade ett beroendeförhållande och jag försökte motarbeta detta genom att exempelvis välja att inte skänka pengar till barnhemmen vid mina besök med risk för att försätta dem i någon slags tacksamhetsskuld, eller ge signaler om att jag bara donerade pengar om de ställde upp på studien.

Vidare kan det i min undersökning dyka upp etiska frågor exempelvis gällande hur väl jag muntligt har kunnat dels informera de personer som intervjuats på engelska om vad min uppsats syftar till, och dels om samtycke till att delta i studien, det vill säga att de har rätt att besluta huruvida de vill delta eller ej, efter att de hört denna information. Likaså måste jag under mina besök på de andra hemmen vara tydlig med denna information vilken jag försökt förmedla till viss del i text i form av mail, samt muntligt på plats. Både Barnhem Song och Barnhem Sam ville att jag skulle skicka ett exemplar av min uppsats, innan den eventuellt skulle publiceras offentligt, vilket jag planerar att göra.

En etisk frågeställning som för mig förblir obesvarad, är det faktum att jag besöker barnhem under en kort tid, vilket är något som en del forskning uppmanar till att inte göra då det inte anses etiskt försvarbart. Förvisso är jag där som forskare, men i många av barnens ögon är jag bara ännu en besökare.

Även då min data via transkribering omvandlats till empiri och står inför analys, är det enligt Andersson och Swärd (2008:247) etiskt viktigt att tydliggöra sina utgångspunkter, perspektivval och hur ens tolkningar motiveras. Därför är min intention att vara så transparent som möjligt då jag väljer ut och analyserar min empiri, för trots allt är det jag som forskare som har makten att välja vad som ska inkluderas eller inte, och med vilka perspektiv de ska framställas. Andersson och Swärd (ibid:243) betonar vikten av kritisk reflektion och självreflektion i dessa sammanhang. Det ska jag genom hela processen försöka ta fasta på i syfte att, om inte utjämna, så i vilket fall synliggöra maktobalansen forskare och beforskade emellan.

5. Resultat och analys

Detta avsnitt inleds med beskrivningar av barnhemmen i form av kort bakgrundsinformation, följt av redogörelser för de delar av barnhemmens verksamhet som främst berör relationer till sponsorer och besökare. Förhoppningen är att på så vis introducera det fält inom vilket min studie tagit plats, samt att presentera hemmen i sin helhet i större utsträckning än vad som ges utrymme till under analysen.

Därefter presenteras och analyseras det empiriska materialet via två teman, i syfte att besvara studiens inledande frågeställningar. Följande teman används: *5.2 Barnhemmens strategier* samt *5.3 Möten med sponsorer*.

Då denna undersökning och tillika analys är baserad på en etnografisk studie, är min roll som forskare mer synliggjord än vid andra metoder, varför även iakttagelser och erfarenheter från fältet av subjektiv karaktär redovisas.

Empirin analyseras på en mikro-, meso- samt makronivå, vilket följer av analysens olika teman. Nivåerna kommer dock inte analyseras var för sig, då dessa teman verkar på flera plan samtidigt, särskilt med den postkoloniala teorins utgångspunkt- att västs kolonisering fortfarande påverkar på alla nivåer: Samtida kultur, ekonomi, samhälle, sociala processer och föreställningar.

5.1 Barnhemmen

Alla hemmen startades som en konsekvens av tsunamin 2004, och insatserna var först riktade mot akut nödställda till följd av denna. Sedan dess har hemmets inriktning ändrats till att ta emot barn vars största gemensamma nämnare är fattigdom. Långt ifrån alla barn är föräldralösa, men föräldrar, eller andra omsorgspersoner, har av olika anledningar inte möjlighet att ta hand om barnen. Till Barnhem Sam kommer ibland barn för att deras biologiska föräldrar, ofta mammor, önskar det, och då görs först hembesök för att närmare undersöka familjeförhållandena. Det finns även fall då en lokal guvernör har information om att ett barn är i behov av placering och kontaktar byn för att göra en förfrågan om barnet kan placeras där. Hemmet stöttar barn fram till 18 års ålder, därefter förväntas de klara sig själva. Undantag görs dock, exempelvis bor en pojke i dagsläget fortfarande kvar trots att han fyllt 18 år, då han vill och har möjlighet

att studera vidare med stipendium.

För Barnhem Nung inleds processen med att hemmet blir kontaktade av någon, såsom en privatperson, en lärare, en person från en annan hjälporganisation, eller en förälder. Därefter undersöker ansvarig på hemmet barnet i frågas levnadssituation, och hur en barnhemsvistelse skulle kunna hjälpa, alternativt stödja dennes tillvaro. Hembesök görs i den mån det är möjligt. Barnets flytt till barnhemmet ska ske på frivillig basis där både ansvarig/-a för barnet, samt barnet självt, ska vilja detta. Barnen kan stanna på hemmet fram tills dess att de kan klara sig själva, vilket ofta innebär att de gått ut motsvarande gymnasiet, och alltså är i övre tonåren. Barnhemmet försöker även skaffa sponsorer till dem som har förutsättningarna, i form av bra betyg samt en sådan önskan hos ungdomen, för att studera vidare på exempelvis universitet.

Till Barnhem Song kommer barnen via hemmets egna kanaler, eller efter att ha blivit kontaktade av en guvernör i Phuket, där antingen denne, eller ansvariga på Barnhem Song utvärderar huruvida barnet kan placeras hos dem. Hemmet stöttar sina barn och ungdomar fram till att de når 22 års ålder, med förhoppning om att de då ska ha tagit en kandidatexamen.

På Barnhem Nung bor 27 barn, på Barnhem Song 124 barn, samt på Barnhem Sam 100 barn. Både Barnhem Song och Sam understryker vikten av att växa upp i en familjelik miljö, i de fall barn inte kan leva med sin ursprungsfamilj. Barnen är därför uppdelade i ”familjer”. I varje ”familj” finns en ”mother”-en kvinna som är anställd av barnhemmen, och som i princip arbetar dygnet runt, samt barnen i egenskap av ”brothers” och ”sisters”. ”Systrar” och ”bröder” kan vara biologiska syskon, men oftast är det cirka tio barn i olika åldrar med olika bakgrund som lever som ”syskon”. Förutom ”mamma” finns det vid Barnhem Song även ”aunts” som hjälper till och avlastar ”mammor”. Vid båda barnhemmen arbetar även annan personal såsom socialarbetare, vaktmästare, kock och administrativ personal.

Organiseringen kring omsorgen av barnen på Barnhem Nung skiljer sig väsentligt från de två andra barnhemmen. Här beskriver barnhemmet att alla snarare är en stor familj. Vid Barnhem Nung består personalen av nio fastanställda personer, merparten från Thailand, varav tre är huvudansvariga för pedagogiken kring barnen, vilket de är

utbildade i. Utöver dessa finns det volontärer, ofta från Sverige, som arbetar på hemmet under en period av minst 16 veckor. Volontärerna får gratis husrum och mat, och har förutom att arbeta med barnen på hemmet, även i uppgift att lära ut engelska i närliggande skolor, samt att guida besökare. Oftast arbetar en eller flera volontärer tillsammans med en eller flera av de som är anställda att huvudsakligen ta hand om barnen. Volontärerna sover alltid på barnhemmet, övrig personal spenderar hela, eller delar av natten där då de är schemalagda att göra det. Volontärerna beskrivs som någonting som hemmet inte får vara eller bli beroende av. Systemet med volontärer inleddes vid barnhemmets start, och har fortgått sedan dess.

Barnhem Song kan ta emot volontärer i exempelvis utbildningssyfte, det vill säga en person som kan tillföra något till byn i form av undervisning, eller med andra kunskaper som volontären besitter. Det brukar röra sig om en volontärperiod på två, tre veckor. Volontärer ansvarar aldrig för barnens omsorg. Barnhem Sam ställer sig positiva till volontärer, men upplägget kring detta ser olika ut och skiftar från fall till fall. Just nu har de inget behov av nya volontärbetare i byn, men i de fall de har det, vill de gärna att personen i fråga ska kunna göra eller hjälpa till med något specifikt, exempelvis lära ut engelska. För tillfället kommer en kvinna dit och lär ut just engelska fyra gånger i veckan.

På Barnhem Sam bor pojkar i sin ”familj” med sin ”mamma” och både flickor och pojkar som ”syskon” fram till det att de fyller tio- elva år. När de når denna ålder flyttar de till ett så kallat ”Boys Home” inne på området, där endast pojkar bor tillsammans med en ny ”mamma”. På Barnhem Song får pojkar bo tillsammans med sin ”familj” fram tills det att de fyller 14 år. Sedan flyttar de till ett särskilt ”Youth House”, som ligger en bit ifrån byn. I detta hus lever de tillsammans med andra tonårspojkar från byn, och här arbetar personal i form av vuxna män. Pojkarna kan besöka sina ”familjer” i byn under helgerna. På Barnhem Nung bor barnen uppdelat i flickor och pojkar i två huslängor med två till fyra barn per rum.

Barnhem Nung drivs av en stiftelse och har en stark anknytning till Sverige, då både grundarna och hemmet i dess nuvarande form har en tydlig svensk närvaro. Barnhem Song hör tillsammans med 116 andra nationella föreningar till en större paraplyorganisation. Initiativet till Barnhem Sam togs av lokala föreningar och byggdes

med hjälp av en internationell sådan. Numera drivs Barnhem Sam som en självständig organisation. Däremot finns medlemmar från föreningar som var med vid uppstart kvar i dess styrelse.

5.2 Barnhemmens strategier

I detta avsnitt analyseras, utifrån den insamlade empirin, inledningsvis hemmens positionering för att sedan gå över till strategier. Därefter fokuserar jag på barnens och de boendes situation.

5.2.1 Hemmens position

Som tidigare fastslagits kan Thailand betecknas som en *produktivistisk välfärdsregim* (Room, 2004:317) och ett land som går mot en mer ”välfärdsorienterad” riktning (Kim, 2015:35). Men, likaså har det konstaterats att det fortfarande är familj och ”community” som står för välfärdsinsatser (ibid). Till ”community” kan barnhemmen i form av NGOs räknas. Den thailändska staten står enligt Room (2004:317) främst för kontroll och förordningar. Denna övervakande roll kan enligt historikern Hong Lysa (2008) tolkas som en konsekvens av kolonialismen (eller frånvaro av den). Enligt den konventionella thailändska uppfattningen är nämligen framgångsrika och skickliga thailändska kungar och ledare anledningen till att landet aldrig har koloniserats (ibid). Lysa menar att detta är en medveten och exklusivistisk historiebeteckning bland thailändska makthavare, vilken bidrar till att stärka känslan av nationstillhörighet och främjar utövande av enväldsmakt även idag (ibid).

Frågan om staten och landets styrning visar sig vara en känslig fråga, inte bara bland barnhemmen, utan även bland thailändare som jag möter utanför dem. Att göra uttalanden eller ställningstaganden kring kungafamiljen, staten eller för den delen landets majoritetsreligion, buddhism, upplevs vara tabu. Ett porträtt av kungen och drottningen finns på alla barnhemmen, men förutom att uppmärksamma det faktum att porträttet finns där, talar inte personalen mycket mer om det. Jag vet bättre än att fråga. Guiden på Barnhem Sam säger dock att staten inte gör nog, men utvecklar inte mer än så. En anställd på Barnhem Nung vittnar också om ett komplext förhållande till staten, där barnhemmet ser till att följa alla regler och lagar som finns, men i övrigt medvetet håller sig ifrån statlig kontakt:

Skulle guvernörer och sådant vara delaktiga i det här, då skulle de gå in i barnhemmets styrelse och de skulle få makten över pengarna. Och... då skulle vi tappa kontrollen och då skulle vi nog vara tvungna att stänga det här stället, för då skulle inte vi kunna garantera att pengarna användes på rätt sätt.

Som så mycket annan samhällsvetenskap, har enligt Gough och Wood (2004:3) även studieområdet *väl-färdsregimer* sina rötter i väst, med följden att vissa förutsättningar och antagande kring hur en stat ser ut och fungerar ligger till grund för forskning och teoribildning- vilket enligt postkolonial teori kan tolkas som effekter av kolonialtiden. Det är därmed problematiskt att säga någonting om anledningen till den thailändska statens agerande, då landet om man hårdrar det, å ena sidan kan ses som offer för västerländska kolonistörers påtryckningar, vilka fortsätter än idag, och å andra sidan, som beräknande förtryckare av sitt eget folk med lite eller inget ansvar för dess välfärd.

Att utföra välfärdsinsatser ligger således oftast på familj och "community", däribland barnhemmen. Vad gäller finansiering skiljer sig hemmen till viss del sig åt. Alla hem uppger att de är beroende av att människor i form av företag och privatpersoner vill hjälpa och sponsra dem. Två av hemmen uppger att finansiering är ett problem. Guiden vid Barnhem Song berättar att det är svårt att få ekonomin att gå ihop på grund av världsekonomin. Inom den paraplyorganisation i vilken hemmet ingår, samt i hemmets "community" försöker man hjälpa varandra. Även Barnhem Sam kämpar med finansieringen, och guiden talar om att hemmet för tillfället går minus. Ibland får Barnhem Sam hjälp av den organisation vilken var inblandade då verksamheten startades upp. Guiden berättar även att hemmet snart måste renoveras, vilket kan bli problematiskt att finansiera. Barnhem Nung är det enda av hemmen som inte beskriver att finansiering är ett problem, även om det också för deras del ibland kan vara ansträngt.

Enligt en rapport från Save the Children (2013) är det troligt att det blir allt svårare för thailändska organisationer med inriktning på humanitära insatser och utveckling att få internationellt stöd. Med underlag från Global Humanitarian Assistance Report 2013, uttrycker Save the Children (ibid) hur Thailand tack vare ekonomisk tillväxt tenderar att gå från att främst vara mottagare av internationell hjälp, till att även vara en givare. Det

innebär att landet får lägre prioritet bland givare, och som en följd troligtvis färre hjälpinsatser och mindre stöd (ibid).

Utifrån postkolonial teori kan Thailands ekonomiska tillväxt, och i förlängningen dess lägre prioritet bland givare tolkas som att landet har vunnit mer acceptans bland västerländska länder, och blivit en av dem: Givarna. Om landet anses vara på väg att anamma en västerländsk livsstil innebär det att västerländska givare inte längre anser sig behöva ”befria” landet från en föråldrad och omodern samhällsordning och kultur. Detta kan ses som en dubbel maktutövning där västerländska förhållanden dels konstrueras som eftersträvansvärda och kriterium för acceptans (och icke- västerländska följaktligen det motsatta). Det kan också tolkas som att beroendeförhållandet mellan givare och mottagare blir än mer ojämnt, då prognosen är att mottagare måste dela på ett ständigt minskade antal givare.

5.2.2 Strategier

I syfte att tilldra sig nya (potentiella) sponsorer samt behålla befintliga erbjuds dessa att besöka barnhemmen samt att ta del av sponsorpaket, broschyrer och nyhetsbrev.

Sponsorer hos Barnhem Song kan enligt guiden välja att stötta hela byn eller enskilda barn. Vid Barnhem Sam kan sponsorer välja olika ”paket” där man stödjer ett barns behov under ett till tio år. På dess hemsida finns sponsorer i form av privatpersoner och företag listade. Företagens ursprungsland är utskrivna och merparten av dessa är europeiska länder, främst Storbritannien och Tyskland.

Barnhem Sam och Barnhem Nung har nyhetsbrev som skickas ut till dem som anmält intresse för det, där man berättar hur det går för barnen och vad som sker i verksamheten. En anställd vid Barnhem Nung menar att de får jobba mycket med att sponsorer ska kunna känna att de kan lita på dem, eftersom denne menar att människors förtroende är det enda de har. Även vid detta barnhem ges möjlighet att stötta verksamheten genom att ge donationer vid enskilda tillfällen eller på regelbunden basis. På barnhemmets hemsida finns sponsorer listade, där minst tre av huvudsponsorerna har anknytning till Sverige.

Enligt hemmen går sammanfattningsvis merparten av sponsorerna att härleda till länder i väst. Även barnhemmen själva har anknytning till den omgivande världen, i form av

att vara del av en större internationell organisation (Barnhem Song), att ha startats med stöd och fortsatt inflytande av internationella organisationer (Barnhem Sam) samt att ha stark koppling till Sverige (Barnhem Nung).

Enligt postkolonial teori kan barnhemmen ses som verksamheter vilka ”förlänger den konventionella kolonialismen med nya medel” (Eriksson- Zetterquist och Styhre, 2007: 79): Ny- kolonialism. Ny-kolonialism behöver enligt postkolonialistiska resonemang inte ta sig uttryck i explicita eller medvetna maktanspråk, utan rentav det motsatta, via humanistiska och välmenande avsikter, vilket barnhemmen kan anses ha. Detta kan enligt postkolonial teori tolkas som omedveten ny-kolonialism där västerländskt färgade åsikter och påtryckningar riskerar skapa nya beroendeförhållanden samt en uppluckring av den lokala kulturen. Dock uppger inget av hemmen att de utsätts för krav från sponsorer, förutom ekonomisk redovisning, och ofta betonas vikten av att barnen ska uppfostras på thailändskt vis, enligt thailändska regler och traditioner (mer om detta i nästa avsnitt). Postkolonial teori skulle då kunna hänvisa till att dessa processer även kan ske omedvetet. Svårigheter med postkolonial teori blir att komma vidare från stadiet där man pekar finger, och gå vidare till ett annat. Risken är att man hamnar i ett cirkelresonemang.

5.2.3 De boendes situation

De här barnen har sån jävla tur redan att de bor i ett land, där att du bor på barnhem är inte the worst thing. Tänk då att växa upp...
tänk dig stigmat att växa upp på ett barnhem i Sverige.
(Anställd med svenskt ursprung, Barnhem Nung)

På alla barnhem beskrivs det faktum att man bor på barnhem inte vara särskilt uppseendeväckande. Guiden på Barnhem Song menar förvisso att barnen ibland inte har råd med samma statussaker som andra barn i deras klass, men i övrigt är det inget stigma. På Barnhem Sam menar guiden tvärtom att många av hemmets barn troligtvis har det bättre rent ekonomiskt än många barn i området. Hemmen menar att barnen ofta ges större chans att lyckas med utbildning vid hemmen, än vad som hade varit möjligt i deras ofta fattiga hemförhållanden.

Alla hem beskriver sin funktion som att säkerställa att barnen som bor där, tillfälligt eller under en längre tidsperiod, åtnjuter skydd, trygghet och kärlek. Mycket fokus läggs på att barnen ska få adekvat utbildning. Barnhem Nung har en "Child Protection Policy" som bland annat påvisar att alla former av övergrepp mot barnen betraktas som en överträdelse av deras rättigheter enligt Barnkonventionen. Barnhem Sam har uttalade "objectives" där ett sådant är att informera barnen om deras mänskliga rättigheter. Barnhem Song hänvisar till *UN Guidelines for the Alternative Care of Children* som ett viktigt dokument i deras verksamhet, vilken ämnar skydda barnens rättigheter.

Något som blir påtagligt under mina besök på barnhemmen är vuxnas förhållningssätt till barnen, vilket ofta är kärleksfullt, men ibland kan framstå som "hårt". Ett exempel är ett tillfälle vid Barnhem Nung då det var läxläsning. Barnhemspersonal och barn sitter oftast på golvet i barnhemmets allrum, vilket är en byggnad med plåttak och endast två väggar. En anställd har vid detta tillfälle en pinne i handen, vilken denne slår mot barnen om inte dessa gör läxorna på ett tillfredsställande sätt. En annan anställd (med svenskt ursprung) vid samma barnhem menar att det finns flera skillnader mot exempelvis Sverige:

Här får man göra fullt med grejer som är helt... Grejer som i Sverige skulle vara totalt förbjudet. Grejer som skulle vara förnedrande mot barn, eller skulle vara icke- inkännande.

En annan anställd berättar att man exempelvis skrattar åt barn som har gjort bort sig:

[F]ör man skrattar åt folk som gjort bort sig här. Och det vet jag att många reagerat på.. Men när man skrattar åt något i Thailand, det är för att avdramatisera någonting, något som någon skulle kunna uppleva som pinsamt. Och sen kan man ju skratta för att det är roligt också. Men det avdramatiserar mer än att det gör en sak jobbig. Så det är också för att göra det lättare för alla inblandade.

En anställd vid Barnhem Nung menar att Thailand inte är ett lika individuellt samhälle, och att det är viktigt "för folk att känna att dom kan hjälpa sin familj, sin släkt, sina äldre". Anställda vid alla barnhem uppger att de upplever att barnen hjälps åt att ta hand

om och ha koll på varandra. De anställda beskriver också hur det finns en tydlig åldershierarki, ”vilket gör det lättare att driva ett barnhem för att våra äldre barn hjälper oss ta hand om våra yngre barn, och så bara fungerar det i Thailand” (Anställd, Barnhem Nung). Likaså menar guiderna vid Barnhem Song och Barnhem Sam att barnen hjälper sina ”mammor” med olika hushållssysslor och att ta hand om sina ”syskon”. På barnhemmen med ”familjer” är mamman den viktigaste personen i barnens liv, medan motsvarande på Barnhem Nung är hemmets högst uppsatta thailändska medarbetare.

Enligt Jacksons (2007) resonemang om hybriditet, kan barnhemmen ses som hybrider i kolonialismens spår. Till viss del kan de sägas ha anpassat sig till västerländska, universella regler, såsom Barnkonventionen och ”allmängiltiga” mänskliga rättigheter. Men, samtidigt betonar de att barnen ska förbli thailändare, och uppfostras i enlighet med det, vilket då kan ses som ett motstånd till västerländsk påverkan. Namli (2005:289) menar att hänsyn till kulturella skillnader inte ska ses som hinder för att sträva efter universella och internationella mänskliga rättigheter, så länge det finns en insikt om att dessa rättigheter tar sig olika faktiska uttryck i olika sociala kontexter, exempelvis: ”Alla barn bör garanteras rätten till en trygg barndom samtidigt som former för tryggheten och åtgärder för att skydda den kommer att variera mellan olika delar av världen” (ibid).

5.3 Möten med sponsorer

Hitills har jag behandlat barnhemmens strategier och positionering på ett mer övergripande plan. I detta avsnitt ligger fokus på hur konsekvenserna av dessa faktorer påverkar hemmens praktiska arbete, vilka behandlas nedan under rubrikerna 5.3.1 *Mottagarna*, samt 5.3.2 *Givarna*. I centrum finns barnhemmens välkomnande av besökare, då det främst är här som mötet mellan givare och mottagare sker, då besökarna, i egenskap av potentiella givare, interagerar med mottagarna, i deras hemmiljö. I en del fall sker även detta möte utanför hemmen. Ett exempel är Barnhem Nung, vars boende exempelvis blivit bjudna på diverse aktiviteter av lokala sponsorer, såsom restaurangbesök och trollerishow.

5.3.1 Mottagarna

Hemmen har regler i form av särskilda öppettider samt uppförandekod för besökare i olika grad. På Barnhem Nung och Barnhem Song ombeds man kontakta ansvariga för att boka en lämplig dag och tid. Barnhem Sam är endast öppet för besökare mellan särskilda tider, och aldrig på söndagar, men även här ska besökare först kontakta hemmet. Information vid Barnhem Song upplyser om att fotografering endast får ske av byggnader och dylikt (inga barn). Vid Barnhem Sam är fotografering av barn tillåtet med ansvarigs tillåtelse, medan Barnhem Nung uppmanar besökare till att ta med kamera, men att först be barnen om lov innan foton tas. Andra regler vid Barnhem Nung och Barnhem Sam innefattar uppmaningar om att som besökare klä sig propert, det vill säga inga badkläder eller korta och armlösa plagg. Inga gåvor får heller ges direkt till barnen vid dessa två barnhem, liksom att besökare vid ett hem inte får gå in i barnens rum, alternativt måste fråga innan så eventuellt kan ske, vid ett annat. I två fall får inte heller besökare i för stora grupper komma till hemmen. Barnhemmet Sam motiverar denna begränsning i antalet besökare med att hemmet inte är någon ”turistattraktion”. I fokus för denna studie ligger främst mottagarna i form av de boende, i synnerhet barnen, även om också barnhempersonal kan sägas vara mottagare i viss mån.

De boendes reaktion och förhållningssätt till givarna, besökarna, beskrivs av barnhempersonal som främst positiv. På Barnhem Sam menade min guide att barnen inte har något emot besökarna, och att de endast träffar dem de gånger besök är förlagda på lördagar, eftersom barnen är i skolan vid alla andra tillfällen. Barnen som går i förskola befinner sig dock på hemmet. Guiden berättade hur barnen på lördagar hjälper till att välkomna besökare. En anställd vid Barnhem Nung beskriver besöken så här:

Det kan bli lite mycket ibland under högsäsongen, men.. vi lever ju lite på att folk kan komma och hälsa på. Och det påverkar inte barnen, det påverkar mest oss andra, så det är bara att bita ihop...

Den *påverkan* som beskrivs består i att ta hand om besökarna, vilka oftast dock beskrivs som trevliga. En annan anställd vid samma barnhem berättar att det är volontärerna som pratar med besökare, förutom de mer sällsynta fall då besökarna är thailändare, då thailändsk personal gör detta.

Vid Barnhem Song medgav guiden att ”familjerna” och barnen ibland tycker att det är jobbigt med besök. Det rör sig då om besökare som vill ta i barnen och prata med dem, alternativt att de stirrar på dem, vilket barnen enligt guiden uppfattar som obehagligt då de inte pratar engelska.

Vid mitt besök hos Barnhem Song upplevde jag att min närvaro som besökare också blev påtaglig i mötet med några av de boende. Utanför husen där ”familjerna” bor finns verandor där kläder på tork i klädställningar och leksaker samsas med skor och andra tillhörigheter. På en av dessa stod en ”mamma” med sin tvååriga ”son”, och jag och guiden hälsade på dem då vi gick förbi. Jag hälsade med den thailändska frasen *sawadee-kah*, samtidigt som jag höll mina handflator mot varandra i brösthöjd. Barnet hade en tröja på sig, och var i övrigt helt naken. Då vi kom drog ”mamman” ned tröjan så att den skulle täcka barnets nakna nederdel. Tröjan ville dock inte stanna nere, och hon drog besvärat åter i tröjan och höll för tills att vi gått förbi.

Barnhem Song och Barnhem Sam tar i mycket liten utsträckning emot volontärer, jämfört med Barnhem Nung som sedan starten använt sig av volontärbetare. En anställd vid Barnhem Nung förklarar denna företeelse genom hemmets nära kontakt med Sverige, som sedan spritt sig till Danmark och Tyskland (de länder som volontärer i nuläget har kommit ifrån), samt att många volontärer inledningsvis ville komma dit efter tsunamin, vilket har hållt i sig. Anställda vid Barnhem Nung vittnar om fördelar för barnen med internationella volontärer såsom utökade engelskafärdigheter och att volontärerna fungerar som ett roligt inslag i barnens vardag. Även personalen menar man gynnas: En anställd berättar hur denne genom att arbeta med volontärer lärt sig bättre engelska, och även kunnat lära volontärer thailändska. Den anställde uttrycker också att det känns bra att ha internationella vänner.

En anställd säger att barnen kan bli ledsna ibland när en volontär som de har tyckt om åker, och personal likaså. En annan anställd vid samma barnhem uppfattar dock inte det som att barnen tycker att det är särskilt sorgligt när en volontär lämnar hemmet, dels för att volontärer som barnen har tyckt om tenderar att komma tillbaka, och dels för att barnen är vana. Den anställde menar att barnen har en varaktig trygg grund på hemmet i form av den thailändska personalen: ”Som för det första är thailändare som är här jämt, som agerar som man gör i Thailand”.

Utifrån postkolonial teori kan det finnas maktfaktorer exempelvis gällande det faktum att besökarna ofta är givare, personer med pengar eller resurser, vilka riktas till värdarna, mottagarna. Loombas (2005:257) beskriver det som att ”Vår nuvarande asymmetri bygger på arvet från en föregående”. Även volontärers uppgift att lära ut engelska, kan enligt postkolonial teori tolkas som en maktmarkör, i det avseende att de besitter en kunskap som anses ska läras ut till de som besitter okunskap (thailändarna). Språket beskrivs även som en faktor som barnen på Barnhem Song upplever som obehagligt, då de inte förstår vad besökarna säger.

Dock beskriver en anställd på Barnhem Nung hur det sker ett tvåvägsutbyte i språk, då volontärer lär de anställda engelska, och de anställda lär volontärer thailändska. Detta kan tolkas utifrån det litteraturprofessor Mary Louise Pratt (Loomba, 2005:79) benämner som ”transkulturering” där båda sidor ger och tar av varandra i en tvärkulturell anpassningsprocess. Detta anses då försvåra de uppdelningar som ofta beskrivs som den mellan européer och ”den Andre”, vilket också kan tolkas som att en potentiell maktobalans utjämnas.

5.3.2 Givarna

Besökarna på barnhemmen utgörs ofta av utländska turister, på Barnhem Nung främst svenska sådana i och med hemmets starka anknytning till Sverige. En anställd på detta barnhem menar att hemmets placering på Phuket utgör en fördel, eftersom människor kan komma och hälsa på. Sponsorer är ofta personer som har varit och sett hur verksamheten fungerar, och därefter valt att stötta hemmet. Den anställde anser att de flesta besöken är positiva då människor som åker på semester och väljer att avsätta en dag för att besöka ett barnhem, ofta är människor de vill ha dit, vänliga människor.

En anställd vid Barnhem Nung uttrycker att besökare ibland glömmer bort att det är ett hem för barn, exempelvis med reglerna kring fotografering: ”vad jag har förstått, så på ett dagis får föräldrarna inte ens ta med kamera och plåta... Så att varför skulle de få komma hit och göra det”. Då får personal påminna dem om gällande regler, vilket brukar mötas med förståelse hos besökarna. På Barnhem Song beskriver guiden att turister på besök ibland uttrycker en vilja att adoptera något av barnen, vilket inte är aktuellt. Under den tid då jag arbetade som volontär på Barnhem Nung, förklarade en besökare att hon ville ta med sina egna (svenska) barn till ett thailändskt barnhem, så att

hennes barn kunde se hur barn på barnhem hade det, i syfte att hennes barn skulle få lite perspektiv på sin egen tillvaro.

Loomba (ibid:71) beskriver hur en konstruerat och oförenlig åtskillnad mellan ”själv” och ”den Andre”, har byggt upp de föreställningar av civiliserade och ociviliserade tillstånd och samhällen. Enligt Loombas resonemang kan detta förklara besökarnas inställning till exempelvis fotografering och synen på de thailändska barnen som personer som ska ge svenska barn perspektiv, då de enligt henne bygger på ”kolonialt smidda föreställningarna om kulturella och rasmässiga skillnader” (Loomba, ibid:74).

Ett annat problem som kan uppstå vid besök är enligt en anställd vid Barnhem Nung att besökarna, trots riktlinjer på hemmets hemsida, kommer dit för lättklädda. Det beskrivs dock som mest jobbigt för personen som har lite kläder på sig, där ingen på hemmet blir besvärad eller kränkt utan snarare tänker att personen inte förstod bättre. Det kan tolkas som en omvänd konstruktion av ”den Andre” där barnhemspersonal tänker att besökaren, turisten, *farangen*, inte förstod bättre. Förvisso kan turistens (medvetna eller omedvetna) nonchalans inför att anpassa sig till den det thailändska barnhemmets önskan om en viss klädsel, ses som ett kolonialt arv, men samtidigt försiggår även normaliseringsprocesser i de kategoriseringar som görs bland de boende och anställda på barnhemmen. I dessa kan turisten tolkas som avvikande, onormal, och någon som inte förstår bättre.

Vid två barnhem berättar personal att besökare ibland tycker synd om barnen, och, vilket också beskrevs i förra avsnittet, ibland frågar om de kan adoptera barnen.

[E]n hel del kommer hit med inställning om att det är synd om våra barn. Att de ska göra någonting för de här stackars barnen på barnhemmet, och då blir det också helt fel. För att det är inte synd om våra barn. De har fått en sämre start än många andra, men, och det försöker vi förklara för volontärerna, att det är det taskigaste de kan göra mot våra barn, att komma hit och tycka synd om dem. För att... det är bara att gå till sig själv: Hur kul är det att känna att någon tycker synd om en, då börjar man tycka synd om sig själv, och då blir man ett offer, och det är det sista vi vill odla här, offer, utan vi vill ju hjälpa de här barnen att bygga

starka individer. (Anställd, Barnhem Nung)

Denna vanligt förekommande situation kan tolkas utifrån Fanons teori om att ”den Andre”, den ”icke- vite” fråntas sin kultur och identitet vilken medför en känsla av uppgivelse och underlägsenhet (Fanon, 1986). Enligt detta perspektiv får då barnen identiteter som personer vilka det är synd om, med följd att de börjar tycka synd om sig själva. Dock har barnhemmen uppmärksammat denna tendens. Därmed borde man, utifrån detta perspektiv och utifrån barnhemmets agerande, kunna undvika att barnens identiteter tas ifrån dem i utbyte mot en inför vilken de känner maktlöshet. På så vis kan barnhemspersonal sägas vara medvetna om att västerländska turister ofta kommer till barnhemmet med vissa föreställningar, men likaså att dessa kan bemötas. Föreställningarna må ha sitt ursprung i en historia av kolonialism och maktutövande, men kanske kan de också monteras isär. Hur ska vi annars kunna gå framåt?

6. Avslutande diskussion

Syftet med denna uppsats var att undersöka förhållandet mellan, å ena sidan, de strategier barnhemmen använder sig av för att ordna resurser för att driva verksamheten vidare, och å andra sidan, barnhemmens uttalade avsikt att ta hand om, skydda och värna om de boende och deras integritet. Genom observationer på barnhemmen samt samtal och intervjuer med barnhemspersonal har detta utforskats. Alla barnhem använder strategier som hjälper hemmen att synas, såsom broschyrer, hemsidor och mottagande av besökare vilka ofta är västerländska turister. Det är främst det senare som påverkar barnhemmens praktiska arbete och deras uppdrag att se till sina boendes bästa. När det kommer till barnens bästa uttrycker personal på ett av hemmen att synen på barn är annorlunda i Thailand än i jämförelsevis Sverige, och att man följdaktigen behandlar barn annorlunda. Barnen mår bäst av att uppfostras på thailändskt vis. Dock tillämpas universella styrdokument såsom Barnkonventionen. Personal på hemmen menar att det i Thailand inte upplevs som någonting negativt att bo på barnhem. Enligt en anställd uttrycker många besökare att de tycker synd om barnhemsbarnen, vilket är en uppfattning som hemmet vill stävja. En majoritet av personalen säger att de boende inte har något emot besökare, att de är vana, eller att de tycker om det då de exempelvis kan lära sig mer engelska. En anställd menar att besöken främst är ansträngande för personalen som håller i dem, inte för barnen. I ett mindre antal fall beskriver personal hur besök ibland kan upplevas som jobbigt bland de boende. Det rör sig då om besökare som vill prata med, titta på eller röra vid barnen. Likaså upplevde jag själv att mitt besök påverkade de boende genom att de på olika sätt anpassade sig efter min närvaro. Inte i något fall beskrivs det faktum att man är beroende av sponsorer och således tar emot besökare som en så pass stor belastning eller negativ påverkan på de boende och deras integritet att det sägs utgöra ett etiskt dilemma.

Det postkoloniala perspektivet har i denna studie bidragit till att reflektera över barnhemmens position, deras strategier samt besöken, och hur dessa kan ses i ljuset av kolonialismen. Är barnhemmen endast kolonistörernas lakejer vars verksamhet kan ses som "ny-kolonialism"? Eller är de hybrider som funnit en form av motstånd och anpassning till kolonialismen där man både tar hänsyn till den thailändska kontexten och barns universella rättigheter genom Barnkonventionen? Vad gäller besöken har postkoloniala teorier påvisat att förhållandet mellan givare och mottagare inte behöver

vara helt okomplicerat. Enligt teorin präglas givarnas kategorisering och uppfattning av mottagarna av koloniala strukturer där västerländska kulturer överordnas icke-västerländska, i detta fallet, den thailändska. Faktorer som pengar och exempelvis engelskakunskaper kan ses som maktmedel som bidrar till ojämlikhet. Dock framkommer det att även mottagarna ger tillbaka till givarna med exempelvis thailändska språkkunskaper, och att även thailändare kan se på västerländska besökare som ”några som inte vet bättre”. En viktig sak att notera är att jag inte pratade direkt med barnen och de boende, utan *om* dem. Förvisso har jag försökt fånga mottagarnas röst, men främst via ombud.

Enligt Loomba är jag dessutom (2005:74) i egenskap av västerlänning och student i allra högsta grad del av det koloniala arvet. Hon menar att den moderna västerländska vetenskapen i stor utsträckning exempelvis stått som upphovsman till rasistiska föreställningar och kategoriseringar av människor. Vidare uttrycker hon att ”Både historikern och kritikern är själva del av en diskursiv ordning som de inte kan ställa sig utanför; vad de säger- och faktiskt vad de *kan* säga- betingas och påverkas av deras situation” (ibid:55).

Postkolonial teori har på många sätt visat sig vara svår att använda. Det är sin sak att genom historiska och nutida händelser påvisa att det kan existera kategoriseringar, ojämlikhet och förtryck som skapas och återskapas gång på gång, och det är självklart viktigt. Risken är dock att det dels blir spekulativt, något som jag har erfarit i min analys. Jag har utgått från hur händelser och företeelser *kan* tolkas utifrån postkolonial teori, vilket riskerar ta fokus från dess viktiga kärna. Dels har jag också uppfattat det som svårt att gå vidare i analysen: Då man väl konstaterat att koloniala strömningar påverkar samhälle, ekonomi och kultur överallt även idag, och en medvetenhet kring detta betonats, upplever jag att det ofta tar stopp.

Om vi återvänder till barnhemmen, så fanns det exempelvis fall där ojämlikheter kunde tolkas häröra från kolonialtiden och i förlängningen kopplas till dagens västerländska dominans. Men, hur kan de fall där dessa ojämlikheter lyfts och bemötts förstås? Hur går man mot en mer ”lösningfokuserad” postkolonialism? Likaså ställer jag mig frågan om hur man gör för att inta en mer kontextkänslig ställning. Jag ställer mig på inga sätt bakom kolonialism och väst som allsmäktigt, men tycker exempelvis att

Barnkonventionen till stora delar var ett bra initiativ. I Thailand har jag själv erfarit hur lärare i skolor slår barnen med linjal på fingrarna, vilket strider mot mina värderingar, om än västerländskt präglade. Finns risken att kontextkänslighet döljer potentiella övergrepp mot exempelvis barn? Och vem avgör då vad som räknas som övergrepp? Samtidigt tycker även jag att alla människor har rätt till sin kultur, och att ett universalistiskt perspektiv riskerar bryta ner just detta. Mina tvetydiga resonemang påvisar återigen komplexiteten i att dels vara del av en större global kontext, och dels vara en del i det lilla sammanhanget. Särskilt då dessa ständigt påverkar varandra i nutid, i dåtid, från väst till öst.

Referenslista

- Andersson, Gunvor & Swärd, Hans (2008) "Etiska reflektioner". I Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans & Eliasson- Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina (red.) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Boréus, Kristina (2011) "Texter i vardag och samhälle". I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Burrai et al (2015) "Destination Stakeholders' Perceptions of Volunteer Tourism: An Equity Theory Approach" *International Journal of Tourism Research*, 2015, 17, 451- 459.
- Carpenter, Kathie (2015) "Childhood studies and orphanage tourism in Cambodia" *Annals of Tourism Research*, 55, 15- 27.
- Chaiyan, Rajchagool (1994) *The Rise and Fall of the Thai Absolute Monarchy: Foundations of the Modern Thai State from Feudalism to Peripheral Capitalism*. Bangkok: White Lotus.
- Child Safe (2015) "Be a childsafe traveler" [<http://thinkchildsafe.org/when-i-travel/>> Hämtad: 2016-01-13]
- Conran, Mary (2011) "THEY REALLY LOVE ME! Intimacy in Volunteer Tourism" *Annals of Tourism Research*, 38, 4, 1454-1473.
- Eriksson- Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2011) "Intervjuer". I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Eriksson- Zetterquist, Ulla & Styhre, Alexander (2007) *Organisering och intersektionalitet*. Malmö: Liber.
- Fanon, Frantz (1986) *Black Skins, White Masks*. London: Pluto Press.
- Gogh, Ian (2004) "East Asia: The limits of productivist regimes" I Gough, Ian & Wood, Geof (red.) *Insecurity and Welfare Regimes in Asia, Africa and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gough, Ian & Wood, Geof (red.) (2004) *Insecurity and Welfare Regimes in Asia, Africa and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hammersley, Martin & Atkinson, Paul (1995) *Ethnography. Principles in practice*. London och New York: Routledge.

- Jackson, A. Peter (2007) "Autonomy and subordination in Thai history: the case for semicolonial analysis" *Inter-Asia Cultural Studies*, 8, 3, 329- 348.
- Kalonaityte, Viktorija (2005) "Inscribing the body: The construction of educational practices for female Other", paper presented at the 4th Critical Management Studies Conference, Cambridge, July 4-6, 2005.
- Kamler, Erin (2011) "NGO Narratives in the Global Public Sphere" *The International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 11: 2, 75- 86.
- Kamstra, Jelmer & Schulpen, Lau (2015) "Worlds Apart But Much Alike: Donor Funding and the Homogenization of NGOs in Ghana and Indonesia" *Studies in Comparative International Development* (2015) 50:331–357.
- Kim, Sunhyuk (2015) "NGOs and Social Protection in East Asia: Korea, Thailand and Indonesia" *Asian Journal of Political Science*, 23:1, 23-43.
- Knoblauch, Hubert (2005) "Focused Ethnography" *Forum: Qualitative Social Research*, 6, 3, artikel 44.
- Lacey, Gary, Peel, Vicki & Weiler, Betty (2012) "Disseminating the Voice of the Other. A Case Study of Philanthropic Tourism" *Annals of Tourism Research*, 39, 2, 1199-1220.
- Lalander, Philip (2011) "Observationer och etnografi". I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Lindberg Falk, Monica (2015) *Post- Tsunami Recovery in Thailand. Socio-cultural responses*. London och New York: Routledge.
- Linköpings Universitet (2015) "Kvantitativ forskning", Linköpings Universitets arkiv [<http://www.ibl.liu.se/student/lararprogrammet/auopa/filarkivpa3/1.214383/EnktFrelsningOH.pdf>]. Hämtad: 2015-11-22.]
- Loomba, Ania (2005) *Kolonialism/ Postkolonialism. En introduktion till ett forskningsfält*. Stockholm: TankeKraft Förlag.
- Lysa, Hong (2008) "Invisible semicolon: the postcolonial condition and royal national history in Thailand" *Postcolonial Studies*, 11, 3, 315- 327.
- Montgomery, Heather (2004) "Imposing rights? A case study of child prostitution in Thailand". I Cowan, K. Jane, Dembour, Marie-Bénédicte & Wilson, A. Richard (red.) *Culture and Rights. Anthropological Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mostafanezhad, Mary (2014) "Volunteer tourism and the popular humanitarian gaze" *Geoforum*, (2014) 54, 111-118.

- Namli, Elena (2005) ”Rättigheter i en postmodern värld”. I Gunner, Göran & Namli, Elena (red.) *Allas värde och lika rätt. Perspektiv på mänskliga rättigheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Orphanages (2015) ”Where should I volunteer?”
[<http://www.orphanages.no/WhyShouldIVolunteer.html>. Hämtad: 2016-01-13.]
- Reith, Sally (2010) ”Money, power, and donor–NGO partnerships” *Development in Practice*, 20:3, 446-455.
- Save the Children (2013) *Thailand Strategic Plan 2014-2015*.
- Svensson, Peter (2011) ”Teorins roll i kvalitativ forskning” I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Svensson, Peter & Ahrne, Göran (2011) ”Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt” I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Rasmusson, Bodil (2007) ”Barns villkor och rättigheter i globalt perspektiv” I Kerstin Svensson (red.) *Normer och normalitet i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Reas, P. Jane (2013) ”‘Boy, have we got a vacation for you’: Orphanage Tourism in Cambodia and the Commodification and Objectification of the Orphaned Child” *Thammasat Review*, 2013, 16, 121-139.
- Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2011) ”Att analysera kvalitativt material”. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Room, Graham (2004) ”Multi-tiered international welfare systems” I Gough, Ian & Wood, Geof (red.) *Insecurity and Welfare Regimes in Asia, Africa and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Said, W. Edward (2003) *Orientalism*. London: Penguin Books.
- Socialhögskolan vid Lunds universitet (2011) ”Socialhögskolan rekommenderar: Råd och anvisningar för uppsatsarbete”.
- SVT Opinion (2013) ”Välvilliga volontärer lockas in i barnhemsindustrin”
[<http://www.svt.se/opinion/valvilliga-volontarer-lockas-in-i-barnhemsindustrin>. Hämtad: 2016-01-13.]
- Trygged, Sven (2007) *Internationellt socialt arbete- i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Wästerfors, David (2008) ”Analytiska knep”. I Wästerfors, David & Sjöberg, Katarina (red.) *Uppdrag forskning: Konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber.